

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 24. toukokuuta 2022
(OR. en)

9453/22
ADD 2

ENER 225
CLIMA 234
TRANS 320
IND 195
ENV 499
COMPET 394
CONSOM 133
ECOFIN 502

SAATE

Lähtettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	19. toukokuuta 2022
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	SWD(2022) 148 final
Asia:	KOMISSIION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA SIDOSRYHMIEN KUULEMINEN - TIIVISTELMÄRAPORTTI Oheisasiakirja KOMISSIION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE EU:n aurinkoenergiastrategia

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja SWD(2022) 148 final.

Liite: SWD(2022) 148 final

Bryssel 18.5.2022
SWD(2022) 148 final

**KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA
SIDOSRYHMIEN KUULEMINEN - TIIVISTELMÄRAPORTTI**

Oheisasiakirja

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

EU:n aurinkoenergiastrategia

{COM(2022) 221 final}

JULKINEN KUULEMINEN – TIIVISTELMÄRAPORTTI

EU:N AURINKOENERGIASTRATEGIA

Euroopan komissio ilmoitti aiikeistaan hyväksyä tiedonanto EU:n aurinkoenergiastrategiasta ensimmäisen kerran komission vuoden 2022 työohjelmassa. Tätä aloitetta valmisteltaessa tärkeimmät toimet sidosryhmien kuulemiseksi muodostuivat verkossa esitetystä kannanottopyynnöstä ja julkisesta kuulemisesta, jotka julkaistiin 18. tammikuuta komission kuulemisia koskevalla Kerro mielipiteesi -verkkosivustolla ja joihin oli mahdollista antaa palautetta 12 viikon ajan. Verkossa toteutettujen kuulemistoimien lisäksi komissio järjesti virtuaalisen korkean tason sidosryhmäkonferenssin EU:n aurinkoenergiastrategiasta sekä kolme teknisen tason työpajaa.

Kuulemisen tarkoituksena oli kerätä jäsenvaltioilta, sidosryhmiltä ja kansalaisilta palautetta strategian ehdotetusta laajuudesta ja sisällöstä sekä muista seikoista, jotka strategiassa olisi otettava huomioon. Tärkeimmät kohteena olleet sidosryhmät olivat viranomaiset, aurinkoenergia-alan yritykset – esimerkiksi tuotteiden valmistajat, hankkeiden toteuttajat ja aurinkoenergialaitosten integrointiin liittyvät yritykset, kuten yhteisostoryhmät ja digitaalisten ratkaisujen tarjoajat, pk-yritykset mukaan luettuina –, energiayhteisöt, kuluttajajärjestöt, kansalaisjärjestöt, tutkimus- ja innovointiorganisaatiot sekä yksityishenkilöt, jotka tuottavat tai kuluttavat aurinkoenergiaa tai ovat yksinkertaisesti kiinnostuneita siitä.

Tämä asiakirja on ainoastaan tiivistelmä sidosryhmien kuulemisprosessin aikana esittämistä kannanotoista. Sitä ei voida missään olosuhteissa pitää komission tai sen yksiköiden virallisena kantana, joten se ei sido komissiota. Kuulemistoimiin annettuja vastauksia ei voida pitää edustavana otoksena EU:n väestön näkemyksistä.

Kuulemiseen osallistuneet sidosryhmät

Tärkeimpien kohteena olleiden sidosryhmien antama palaute saatiin niiden kuulemiseen antamissa vastauksissa ja kannanottopyyntöön esittämässä kommentissa sekä sidosryhmätilaisuuksissa. Aurinkoenergia-alan yritykset osallistuivat kuulemiseen laajasti kaikilla tasoilla (mikroyrityksistä suuriin yrityksiin), ja ne edustivat useita aurinkoenergiateknologian aloja (kuten keskittävää aurinkoenergiaa, aurinkosähköä ja aurinkolämpöä). Myös uusiutuvan energian yhteisöt ja aurinkoenergian parissa toimivat ja/tai siitä kiinnostuneet kansalaiset osallistuivat kuulemiseen vilkkaasti. Lisäksi useat kuluttajajärjestöt, kansalaisjärjestöt sekä tutkimus- ja innovointiorganisaatiot antoivat kommentteja tai palautetta. Niin kansallisen kuin paikallisen tason viranomaisten osallistuminen oli vähäistä.

Välineet ja menetelmät

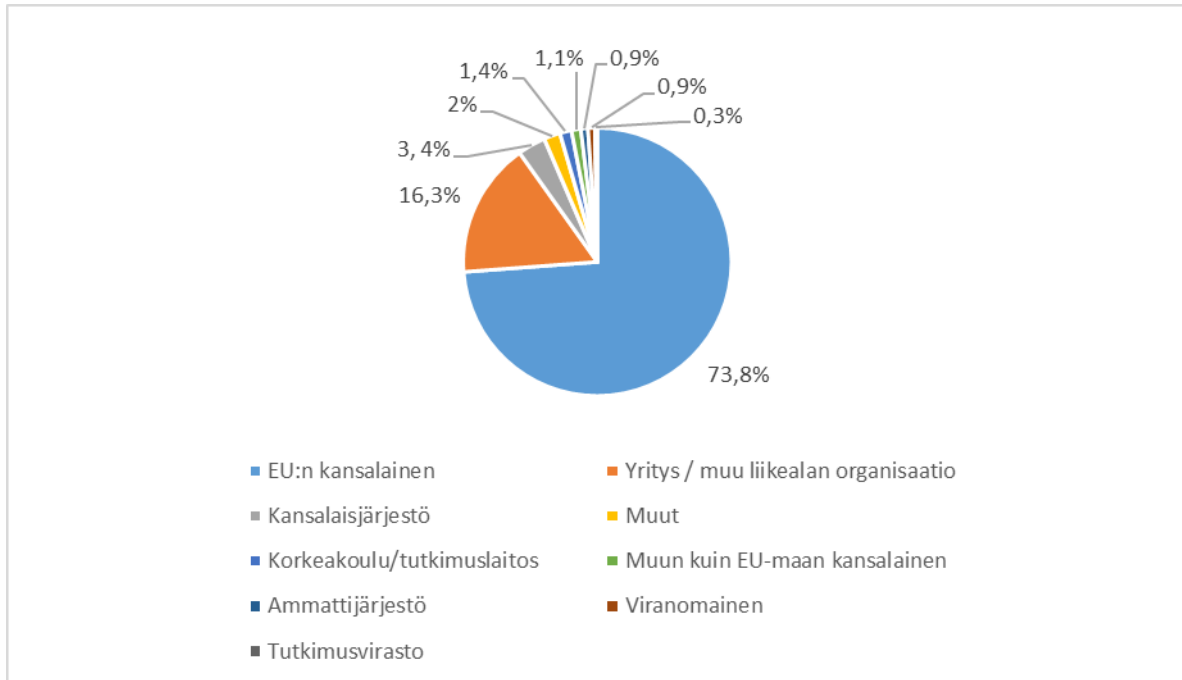
Julkisen kuulemisen vastauksista ja kannanottopyyntöön saaduista kommentteista sekä niihin liitetystä kannanotoista tehtiin määrällinen ja laadullinen analyysi. Julkisen kuulemisen monivalintakysymyksiin annetut vastaukset käsiteltiin EU Survey -portaalin kvantitatiivisten data-analyysivälineiden avulla. Laadulliset vastaukset (vapaamuotoiset vastaukset kysymyksiin sekä mukaan liitetyt kannanotot) kerättiin ja seulottiin erikseen määrällisistä tiedoista. Kannanottopyyntöön saadut kommentit luokiteltiin esitettyjen väitteiden mukaan ja

kvantifioitiin.

Kannanottopyyntö

Kannanottopyyntöön vastasi 447 henkilöä tai yhteisöä. Vastauksista 92:ssa toistettiin jo esitettyjä kommentteja, ja 44 vastauksessa ei käsitelty kannanottopyynnön aihetta. Näin ollen merkittävien vastausten todellinen määrä oli 311.

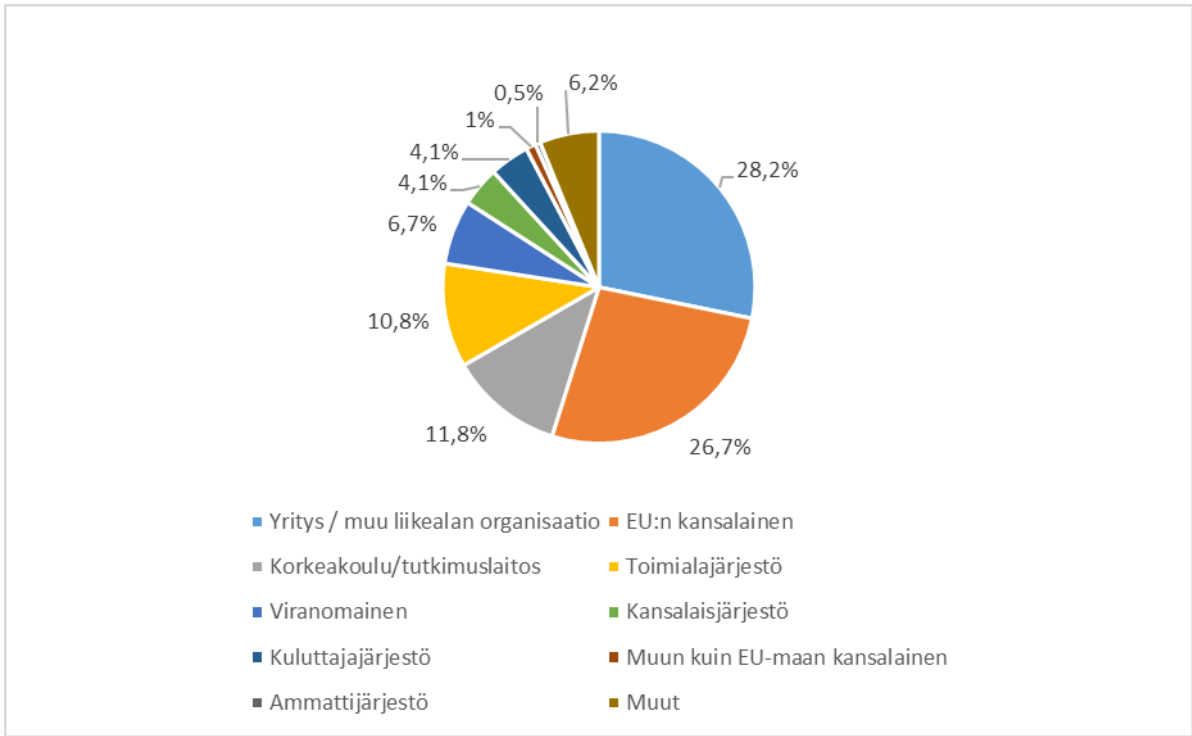
Selvästi suurin osa kommentteista tuli kansalaisilta (266, mukaan lukien 4 EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten kommenttia), loput yrityksiltä / liikealan organisaatioilta (58), kansalaisjärjestöiltä (12), korkeakouluilta ja tutkimuslaitoksilta (5), tutkimusvirastoilta (1), ammattijärjestöiltä (3), viranomaisilta (3) ja muilta (7).

Julkisen kuulemisen kyselylomake

Julkisen kuulemisen kyselylomakkeeseen vastasi yhteensä 190 osallistujaa, joista suurin osa oli yrityksiä / liikealan organisaatioita (55) ja EU-maiden kansalaisia (52). Loput vastaajat edustivat korkeakouluja/tutkimuslaitoksia (23), toimialajärjestöjä (21), viranomaisia (13), kansalaisjärjestöjä (8), kuluttajajärjestöjä (3), muiden kuin EU-maiden kansalaisia (2), ammattijärjestöjä (1) ja muita (12). Lisäksi 12 vastaajaa ilmoitti edustavansa energiayhteisöä ja 49 ilmoitti edustavansa hajautetun pienimuotoisen aurinkoenergian tuotannon omistajaa tai omistajia.

Osallistujien ilmoittamien alkuperämaiden perusteella kyselylomakkeeseen vastasi 44 osallistujaa Espanjasta, 38 Saksasta, 18 Ranskasta, 14 Belgiasta ja Italiasta kustakin, 8 Alankomaista, 7 Ruotsista, 5 Itävallasta, Portugalista ja Puolasta kustakin, 4 Kreikasta ja 2 Tšekistä, Tanskasta, Virosta, Irlannista, Unkarista ja Maltasta kustakin. Bulgariasta, Suomesta, Liettuaasta, Romaniasta ja Sloveniasta kyselylomakkeeseen vastasi 1 osallistujaa kustakin. EU:n ulkopuolisista vastaajista 3 ilmoitti alkuperämaakseen Norjan. Sekä Sveitsistä että Turkista oli 2 vastaajaa, ja Brasiliasta, Kiinasta, Israelista ja Yhdistyneestä kuningaskunnasta osallistui 1 vastaaja kustakin.

Kysyttäessä, minkä teknologian parissa vastaajat työskentelivät (vastaajat voivat valita useamman kuin yhden vaihtoehdon), useimmin ilmoitettu teknologia oli aurinkosähkö, joko hajautettuina (87) tai voimalaitosmittakaavan järjestelminä (78), ja sen jälkeen kotitalouskäyttöön tarkoitettu (40) tai teollisuus- tai maatalouskäyttöön tarkoitettu aurinkolämpö (39) tai kaukolämpö (29). Lisäksi 59 vastaajaa ilmoitti työskentelevänsä keskittävän aurinkoenergian (CSP) parissa.

Julkisen kuulemisen tulokset

Kannanottopyyntö

Suurin osa 311:stä merkittävän vastauksen antaneista vastaajista (290 vastaajaa) kannatti aurinkoenergian käyttöönoton nopeuttamista, kun taas 21 vastaajaa vastusti sitä. Useimmat heistä suosittelivat aurinkoenergian laajaa käyttöönottoa rakennuksissa, lainsäädännön yksinkertaistamista ja taloudellisen tuen lisäämistä. Jotkut ilmaisivat huolensa maankäyttöön liittyvästä kilpailusta maatalouden kanssa, ympäristöongelmista ja toimitusketjun turvallisuudesta.

Osa vastaajista (77) totesi hallinnollisen taakan olevan tärkein aurinkoenergiահankkeiden kehittämistä haittaava pullonkaula ja korosti lyhyempien ja yksinkertaisempien hallinnollisten menettelyjen tarvetta. Osa osallistujista (60) huomautti myös rahoituksen, lainojen tai veronalennusten muodossa annettavan lisätuen tarpeesta.

Jotkut vastaajat mainitsivat, että rakennusten olisi tuotettava uusiutuvaa energiaa ja oltava erittäin energiatehokkaita, mikä puolestaan vähentäisi kotitalouksien energiakustannuksia. Tämän saavuttamiseksi he kehottivat vauhdittamaan aurinkoenergiajärjestelmien integrointia kattoihin, parvekkeisiin, julkisivuihin, seiniin tai rakennusten muihin osiin uudisrakennushankkeiden sekä julkisten tai yksityisten rakennusten peruskorjausten yhteydessä (85). Osa vastaajista liitti aurinkoenergian kehittämisen rakennuksissa sähköisen liikenteen integrointiin ja ehdotti sähköajoneuvojen pysäköinti-/latausasemien käyttöönoton nopeuttamista myös moottoriteiden varsilla. Eräät osallistajat kannattivat energiayhteisöjä ja

omaa kulutusta välineinä, joilla edistetään hajautettua aurinkoenergian tuotantoa (28) ja tiedotetaan suurelle yleisölle aurinkoenergian hyödyistä ja kannattavuudesta (9).

Useat vastaajat totesivat, että varastointijärjestelmät ovat paras ratkaisu uusiutuvan energian tuotannon hallinnan joustavoittamiseksi ja energian tarjoamiseksi yöaikaan (40). Eräät osallistujat mainitsivat, että on tarpeen tehostaa aurinkosähköpaneelien lisäksi muitakin aurinkoenergiateknologioita, kuten keskittävää aurinkoenergiaa (10) ja aurinkolämpöä (15). Yksi vastaajien ilmoittamista keskeisistä haasteista oli sellaisen työvoiman kehittäminen, jolla on tarvittavat tiedot, osaaminen ja pätevyys (7).

Ympäristönäkökohtien osalta useat osallistujat vaativat tiukentamaan kestävyysstandardeja ja tehostamaan resurssitehokasta tuotantoa ja kierrätystä koskevaa tutkimusta (30). Alueiden monikäytön osalta monet kannattivat maatalouden ja aurinkoenergian yhdistävien järjestelmien edistämistä (34). Muutamat vastaajat (18) kannattivat aurinkopaneelien valmistusta EU:ssa ("Made in Europe") keinona varmistaa, että EU:ssa asennettaviin aurinkosähkötuotteisiin sovelletaan tiukkoja ympäristönormeja, että niitä ei valmisteta pakkotyövoimalla ja että ne vahvistavat toimitusketjun häiriönsietokykyä.

Julkisen kuulemisen kyselylomake

Julkisen kuulemisen kyselylomake sisälsi yhteensä 26 kysymystä. Niistä useimmat olivat monivalintakysymyksiä, mutta osa oli avoimia kysymyksiä. Kysymykset koskivat kolmea pääaihetta: 1) aurinkoenergiahankkeiden käyttöönoton nopeuttaminen, 2) aurinkoenergian tuotannon järjestelmäintegroinnin helpottaminen ja 3) kestävyuden, häiriönsietokyvyn, kilpailukyvyn, innovoinnin ja avoimuuden parantaminen koko aurinkoenergian arvoketjussa. On syytä huomata, että suurin osa 190 vastaajasta ei antanut kaikkiin kysymyksiin täydellisiä vastauksia.

Kyselylomakkeen ensimmäisessä osassa aurinkosähköhankkeiden merkittävimpänä esteenä pidettiin yleisimmin lupamenettelyjä (45), ja lähes yhtä usein mainittiin verkkoliitäntäongelmat (43) sekä sääntelykehys (42). Vähiten merkittävänä esteenä mainittiin useimmin (32) yleisen hyväksynnän puute. Keskittävää aurinkoenergiaa (CSP) koskevien hankkeiden osalta merkittävimpänä esteenä pidettiin useimmin (51) sääntelykehystä.

Uusien voimalaitosmittakaavan aurinkosähköhankkeiden liiketaloudelliseen kannattavuuteen kielteisesti vaikuttavista tekijöistä tärkeimpänä esteenä pidettiin useimmin (44) tulevaa sääntelykehystä koskevaa epävarmuutta. Seuraavaksi yleisimmin mainittiin tuleviin tukijärjestelmiin liittyvä epävarmuus (40) ja aurinkosähköhankkeeseen yhdistettyä sähkömittarin jälkeen tapahtuvaa varastointia koskevien kannustimien puute (38). Muutoin samaan mutta suuria CSP-hankkeita koskevaan kysymykseen annetuissa vastauksissa viitattiin yleisimmin (49) huutokauppajärjestelmiin, joissa ei varmisteta riittävästi tasapuolisia toimintaedellytyksiä, ja seuraavaksi useimmin mainittiin epävarmuus tulevasta sääntelykehyksestä (46).

Osallistujat punnitsivat myös pienten aurinkovoimajärjestelmien käyttöönottoa yhden asunnon rakennuksissa haittaavien tekijöiden merkitystä. Useimmin mainittiin se (41), että tuotettua ylimääräistä sähköä ei ole mahdollista myydä (tai siitä saatava korvaus on pieni). Useita asuntoja käsittäviin rakennuksiin asennettavien järjestelmien osalta yleisimmin (41) tärkeimpinä kielteisinä tekijöinä mainittiin sääntelykehys ja julkinen tukikehys. Seuraavaksi useimmin mainittiin sellaisten yhteisomistusrakennusten, joiden katot ja julkisivut ovat yhteisessä omistuksessa, päätöksentekoa koskeva oikeudellinen kehys (38). Noin 40 vastaajaa ei antanut näihin kahteen kysymykseen täydellistä vastausta. Lisäksi useimmat vastaajat olivat samaa mieltä siitä, että ilman nettomittaus-/nettolaskutusjärjestelmiä pienille järjestelmille ei olisi kannustimia, ja tärkeimpänä kielteisenä tekijänä (32 noin 100:sta tähän kysymykseen

vastanneesta osallistujasta) pidettiin yleisimmin sovellettavia verkkomaksuja.

Niiden tekijöiden osalta, jotka estävät energiayhteisöjä osallistumasta kokonaisvaltaisesti aurinkoenergian tuotantoon, jakamiseen ja myyntiin, monet vastaajat (noin 90) eivät antaneet täydellistä vastausta. Vastanneista suurin osa (40) piti tärkeimpänä tekijänä tukiin sovellettavia joustamattomia ja aikaa vieviä tarjouskilpailumenettelyjä sekä energiayhteisöjen perustamista koskevia lupamenettelyjä (myös 40).

Vastaajat arvioivat myös tekijöitä, jotka estävät aurinkosähkölaitosten käyttöönoton teollisuusalueilla tai -laitoksissa. Kun otetaan huomioon, että noin 70 vastaajaa ei vastannut tähän kysymykseen, useimmat (37) mainitsivat sääntely- ja tukikehyksen vaikutuksen liiketaloudelliseen kannattavuuteen. Seuraavaksi yleisimmin mainittiin suurten investointipäätösten tekemiseen tarvittavan pitkän aikavälin ennakoitavuuden puute, kannustimien puute uusiutuvan energian käytön lisäämiseksi ja verkkoliitännöihin liittyvät ongelmat (33 vastaajaa kunkin tekijän osalta). Toisaalta vähäisiä mahdollisuuksia toiminnan sähköistämiseksi ei pidetty esteenä, koska tämä mainittiin yleisimmin (54) vähiten merkittävänä kielteisenä tekijänä.

Aurinkolämpölaitteistojen osalta suurin vastaajamäärä (32) – kun otetaan huomioon, että noin 100 vastaajaa ei antanut tähän kysymykseen täydellistä vastausta – mainitsi esteinä sääntelykehysten ja julkisen tukikehyksen, ja seuraavaksi useimmin mainittiin epäsuotuisat edellytykset uusiutuvien energialähteiden liittämiseksi lämmitysjärjestelmään (30).

Tarkoituksenmukaisimpana välineenä viranomaisten kannustamiseksi asentamaan aurinkoenergiaa omistamiinsa tai vuokraamiinsa rakennuksiin tai maa-alueille pidettiin yleisimmin (83) sitä, että asetetaan julkisiin rakennuksiin asennettavia uusiutuvan energian tuotantolaitteistoja koskevia tavoitteita, ja seuraavalla sijalla olivat lakisääteiset toimeksiannot (69). Noin 60 vastaajaa ei antanut tähän kysymykseen täydellistä vastausta.

Maatalouden alkutuottajilta, kuten viljelijöiltä ja maatalousjärjestöiltä, kysyttiin, olivatko ne investoineet tai aikovatko ne investoida aurinkoenergiaan maatilallaan. Kaikkiaan 22 vastaajasta 10 vastasi myönteisesti, ja suurin osa myönteisesti vastanneista (6) ilmoitti kuuluvansa nettolaskutus-/nettomittausjärjestelmään. Suurin osa vastaajista, jotka eivät olleet investoineet tai eivät aikoneet investoida aurinkoenergiaan (yhteensä 12), ilmoitti päätöksensä pääasialliseksi syyksi rahoituksen puutteen (6).

Noin 60 vastaajaa esitti näkemyksiään lainsäädäntömuutoksista, joilla voitaisiin luoda suotuisimmat edellytykset uuden hajautetun aurinkosähkölaitteiden asentamiselle muualle kuin rakennuksiin. Vastaukset olivat melko vaihtelevia, mutta tietyt aiheet, kuten maatalouden ja aurinkoenergian yhdistävien hankkeiden käyttöönoton edistäminen luomalla sille erityinen kehys, rahoitustukien lisääminen (esimerkiksi tukijärjestelmät ja veronalennukset) sekä lupamenettelyjen lyhentäminen ja keventäminen, mainittiin muutamien osallistujien vastauksissa.

Suurin osa vastaajista (145) oli sitä mieltä, että aurinkosähkölaitteistojen komponenttien tai aurinkosähkötuotannon ja varastointijärjestelmän yhteensopivuuteen/yhteentoimivuuteen liittyvät ongelmat rajoittavat asiakkaiden valinnanvaraa laitteiden osalta tiettyyn toimittajaan, valmistajaan tai tuotelinjaan. Kaikkiaan 78 vastaajasta 45 ilmoitti syyksi yhteensopimattoman tietoliikenneprotokollan/-standardin.

Aurinkoenergian tuotannon järjestelmäintegroitua helpottavien toimenpiteiden osalta noin 60 vastaajaa ei antanut täydellistä vastausta. Yleisimmin (101) oltiin sitä mieltä, että pienten aurinkoenergian tuottajien olisi voitava myydä energiaa sekä tukku- että vähittäismarkkinoilla.

Suurin osa vastaajista ilmoitti, että he eivät tarjoa joustopalveluja paikalliselle sähköverkonhaltijalle (74 vastaajaa 122:sta tähän kysymykseen vastanneista). Paikalliselle sähköverkonhaltijalle (esimerkiksi kysyntäjoustopalvelun avulla) tarjottavien joustopalvelujen esteiden osalta merkittävimpänä esteenä pidettiin useimmin (51) paikallisten markkinoiden tai vertaiskaupan mahdollisuuksien puuttumista, ja seuraavalla sijalla oli suurten sähkölaitosten määräävä markkina-asema (38).

Suurin osa vastaajista (102 yhteensä 117 vastaajasta) oli sitä mieltä, että pienten aurinkoenergian tuottajien olisi voitava myydä energiaa sekä tukku- että vähittäismarkkinoilla. Tärkeimpänä tällaisen markkinoille osallistumisen esteenä pidettiin yleisimmin (51) muun muassa paikallisten markkinoiden ja vertaiskaupan mahdollisuuksien puuttumista. Noin 100 osallistujaa ei kuitenkaan arvioinut kaikkia esteitä.

Vastaajia, jotka eivät olleet asentaneet akkua kotitaloutensa tai yrityksensä tarpeisiin (79), oli enemmän kuin akun asentaneita vastaajia (51). Tärkein syy akun asentamiseen oli kulutuksen parempi mukauttaminen aurinkosähkön tuotantoon (37) ja verkosta riippuvuuden vähentäminen (36). Suurin osa niistä, jotka eivät olleet asentaneet akkua, piti sitä liian kalliina suhteessa saavutettavaan lisäarvoon (39). Hajautetun aurinkosähköjärjestelmän ja verkon välisestä viestinnästä useimmat vastanneista osallistujista olivat sitä mieltä, että tarvitaan yhteinen tietojen muoto (87 vastausta 106:sta), ja suurin osa vastanneista oli sitä mieltä, että tällaisten tietojen tuottamisen olisi tapahduttava lähellä sähkömarkkinoiden aikavälejä tai lähempänä reaaliaikaa (78 vastausta 99:stä).

Arvoketjuun liittyvien kysymysten osalta suurin osa vastaajista (121–150) oli sitä mieltä, että olisi tärkeää soveltaa toimenpiteitä, jotka edellyttävät suurempaa avoimuutta ja joilla asetetaan määrällisiä vaatimuksia (hiilijalanjäljen, ympäristökestävyyden ja työehtojen suhteen) EU:ssa myytävälle aurinkoenergiatuotteille/-järjestelmille. Suuri enemmistö vastaajista (151) oli sitä mieltä, että EU:n riippuvuus tuontituotteista ja -materiaaleista aurinkoenergia-alalla aiheuttaa haavoittuvuuksia tai riskejä aurinkoenergian käyttöönoton nopeuttamiselle. Monet osallistujat (142) pitivät todennäköisenä, että toimitusketjun haasteet vaikuttavat keskipitkällä aikavälillä merkittävästi kustannustehokkaiden aurinkoenergiaratkaisujen saatavuuteen EU:n markkinoilla.

Kun vastaajia pyydettiin valitsemaan tärkeimmät tekijät, jotka haittaavat EU:n valmiuksia tuottaa aurinkoenergian arvoketjuun liittyvää henkistä omaisuutta ja innovaatioita, useimmin mainittiin laajamittaisen valmistuksen vähäisyys (99). Sellaisista aurinkosähköalan toimitusketjun sektoreista, jotka tarjoavat suurimmat mahdollisuudet parantaa EU:n teollisuuden kilpailukykyä, vastaajat mainitsivat useimmin uudet teknologiat, kuten heteroliitoskennot, perovskiitin ja tandemkennot (66), mutta myös moduulien (56) ja kennojen (55) tuotannon ja laitteiden valmistuksen (54). EU:n aurinkoenergian arvoketjun kestävyttä, kilpailukykyä ja häiriönsietokykyä edistävästä toimenpiteistä suotuisat rahoitusehdot mainittiin yleisimmin (76) toimenpiteenä, jolla olisi suurin potentiaali. Seuraavilla sijoilla olivat Euroopan yhteistä etua koskevien tärkeiden hankkeiden prosessien käynnistäminen aurinkoenergia-alalla (69) ja suurten tuotantolaitosten kehittämisen tukeminen muun muassa nopeamman lupamenettelyn avulla (64).

Kannanotot

Euroopan komissio vastaanotti 35 asiakirjaa, joissa esitettiin yhteenvetoja tai kannanottoja aurinkoenergiasta, useilta eri organisaatioilta, kuten julkishallinnoilta, yrityksiltä, jakelu- ja siirtoverkonhaltijoilta, yksityissektorilta ja kansalaisjärjestöiltä. Tämän kanavan kautta saadussa palautteessa esitettiin paljolti samoja näkemyksiä kuin kyselylomakkeen avulla saaduissa vastauksissa. Tässä jaksossa esitetään yhteenveto näissä asiakirjoissa esitetyistä vaatimuksista, joita ei ole käsitelty edellä olevassa tiivistelmässä.

Tämä näkemysten esittämiskanava tarjosi uusia näkökulmia aurinkoenergian käyttöönoton sosiaalisiin vaikutuksiin muun muassa energiaköyhyyden torjunnan, kollektiivisen oman kulutuksen tukemisen ja vuokralaisten uusiutuvan energian saannin vaikeuksiin puuttumisen osalta. Sidosryhmät ehdottivat kohdennettuja tukijärjestelmiä pienituloisille kotitalouksille, joilla ei ole varaa aurinkoenergiajärjestelmien asentamisen edellyttämiin alkuinvestointeihin, tai sellaisten mekanismien luomista, joilla tarjotaan kannustimia sekä vuokranantajille että vuokralaisille. Helpottaakseen aurinkoenergian asentamista moniasuntoisiin rakennuksiin sidosryhmät ehdottivat tällaisten rakennusten päätöksentekoa koskevien sääntöjen tarkistamista, jotta päätökset voitaisiin tehdä nopeammin ja yksinkertaisemmin, esimerkiksi yksinkertaisella enemmistöllä. Oman kulutuksen edistämiseksi sidosryhmät ehdottivat, että varmistetaan tuottajakuluttajien mahdollisuus vaihtaa toimittajaa, sillä tämä lisäisi kilpailua niiden verkkoon syöttämästä sähköstä maksettavan korvauksen suhteen. Lisäksi eräät sidosryhmät pyysivät, että kyseinen korvaus olisi vähintään yhtä korkea kuin sähkön markkinahinta. Myös pienten laitosten kokonaisvaltaista osallistumista sähkömarkkinoille pidettiin välttämättömänä hajautetun käyttöönoton edistämiseksi. Eräät muut sidosryhmät huomauttivat, että joissakin tapauksissa rakennusten ulkoisia seikkoja koskevat paikalliset määräykset estävät kattojen käyttöönoton, ja pyysivät tällaisia asennuksia koskevien lupamenettelyjen yksinkertaistamista ja lyhentämistä. Lisäksi pyydettiin tiettyjen verojen poistamista, kun kyse on omasta kulutuksesta ja sähkön jakamisesta, sekä verkkotariffien tarkistamista aurinkoenergian hajautettuun käyttöönottoon kannustamiseksi. Samoin korostettiin tarvetta panna kokonaisvaltaisesti täytäntöön uusiutuvan energian yhteisöjä koskeva EU:n voimassa oleva lainsäädäntö.

Monet sidosryhmät ehdottivat myös ratkaisuja, joilla edistettäisiin suuren mittakaavan laitosten käyttöönottoa, kuten kansallisen tason mekanismeja sopivien alueiden tunnistamiseksi tai ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon joustavoittamista käyttämällä olemassa olevia poikkeuksia yleisen edun mukaisesti. Lisäksi monet sidosryhmät ehdottivat, että alueiden tai pintojen monikäytön esteisiin puututtaisiin kokonaisvaltaisesti käsittelemällä eri aloja, kuten energia-alaa, rakentamista, maataloutta ja infrastruktuuria, koskevia säännöksiä.

Eräät kansalliset hallitukset ja sähkölaitokset korostivat myös, että Euroopan unionin olisi kunnioitettava jäsenvaltioiden oikeutta päättää energiapolitiikastaan ja pidättäytyttävä ehdottamasta enempää lainsäädäntöä tällä alalla. Paikallishallinnot korostivat, että EU:n syrjäisimmät alueet ovat riippuvaisia eristyksissä olevista energiajärjestelmistä, vaikka SEUT-sopimuksen 349 artiklalla suojellaan niiden energiaomavaraisuutta. Tämä merkitsee tarvetta kehittää sekä uusiutuvan energian laitoksia että varastointiratkaisuja. Myös muut sidosryhmät korostivat varastoinnin käyttöönoton nykyisiä esteitä.

Eräät teollisuudenalat käyttivät tätä kanavaa vaatimustensa esittämiseksi. Ne katsoivat aurinkolämmön tarvitsevan lisätukea muun muassa siksi, että sitä voitaisiin käyttää laajemmin eräiden sellaisten teollisuuden prosessien hiilestä irrottamiseen, joiden tarjoama potentiaali on suuri mutta joissa edistyminen on hidasta. Keskittävän aurinkoenergian ala oli erityisen aktiivinen ja pyysi erityistä tukea verkon vakauden takaaville uusiutuville energialähteille, kuten keskittävälle aurinkoenergialle.

Myös aurinkoenergia-alan valmistusteollisuus esitti useita vaatimuksia. Niihin kuuluivat tällaisen teollisuuden tunnustaminen EU:n kannalta strategiseksi alaksi, rahoituksen saaminen (muun muassa Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen avulla), EU:n tason tavoitteen asettaminen valmistuskapasiteetille ja nykyisten polkumyyntitullien poistaminen tietyiltä aurinkosähkötuotteiden valmistukseen tarvittavilta komponenteilta.

Tiedotustapahtumat

Edellä mainittujen toimien lisäksi komissio järjesti 29. maaliskuuta EU:n aurinkoenergiastrategiaa käsitelleen virtuaalisen korkean tason sidosryhmäkonferenssin, jossa oli noin 250 osallistujaa. Puhujina oli korkean tason edustajia EU:n toimielimistä sekä EU:n aurinkoenergia- ja lämpöalan toimijoita, kuten teollisuuden, kansalaisjärjestöjen, sääntelyviranomaisten ja kansalaisyhteiskunnan edustajia, analyytikoita ja tutkijoita. Osallistujat kannattivat yksimielisesti aurinkoenergiajärjestelmien käyttöönoton nopeuttamista ja helpottamista siten, että samalla säilytetään ympäristö- ja sosiaalinen korkeaa taso. Suurin osa osallistujista korosti alueiden monikäytön merkitystä. Myös Euroopan toimitusketjun vahvistamista korostettiin tärkeänä seikkana, joskaan osallistujat eivät olleet yksimielisiä siitä, mitä EU:n tason toimenpiteitä sen edistämiseksi voitaisiin toteuttaa. Kansalaisten johtamasta hajautetusta käyttöönotosta keskusteltiin keskeisenä tulevaisuuden osatekijänä, joka voisi perustua esimerkiksi energiayhteisöihin.

Komissio osallistui myös kolmeen tekniseen työpajaan, joissa käsiteltiin erityisiä aiheita tutkijoiden ja teollisuuden sidosryhmien kanssa:

- Ensimmäisessä työpajassa, jossa käsiteltiin rakennuksiin integroitavia aurinkosähköjärjestelmiä, sidosryhmät korostivat, että tällaisten järjestelmien tuotteiden on käytävä läpi kaksinkertainen sertifiointimenettely rakennustuotteina ja sähkötuotteina ja että EU:ssa ei ole käytössä yhdenmukaisia tuotesertifiointimenettelyjä.
- Toisessa, aurinkosähköalan valmistusteollisuuden mahdollisuuksia ja esteitä käsitelleessä työpajassa sidosryhmät huomauttivat, että vaikka innovointi on edelleen EU:n keskeinen etu, valmistuksen puute heikentää innovointiympäristön kilpailukykyä. Rahoituksen saanti esitettiin keskeisenä edellytyksenä, jotta tuotantoa voidaan laajentaa tuontituotteiden aiheuttaman kilpailun vuoksi. Tämä kilpailu on osallistujien näkemyksen mukaan seurausta epätasapainoisista toimintaedellytyksistä kansainvälisellä tasolla.
- Kolmannessa työpajassa, johon osallistui keskittävän aurinkoenergian alan (sekä sähkö- että lämpöalan) edustajia, sidosryhmät esittivät näkemyksensä, jonka mukaan keskittävän aurinkoenergian ei pitäisi joutua kilpailemaan aurinkosähkön kanssa kustannusten perusteella, koska se tuottaa järjestelmään lisäarvoa lämmön varastoinnin muodossa ja voi esimerkiksi toimittaa sähköä yöllä. Tästä syystä ne kehottivat laatimaan huutokauppamalleja, joissa tunnustetaan säädettävän uusiutuvan energian edut.

Päätelmät

Avoimen julkisen kuulemisen tulokset vastaavat suurelta osin aloitteen päätavoitteita. Ne osoittavat, että aurinkoenergian nopeampaa käyttöönottoa EU:ssa ja EU:n aurinkoteollisuuden laajempaa roolia tässä prosessissa tuetaan voimakkaasti.

On tärkeää korostaa, että joitakin tämän kuulemisprosessin kautta esitetyistä pyynnöistä käsitellään muissa käynnissä olevissa aloitteissa tai ne sisältyvät Euroopan komission suunnitelmiin. Tämä koskee erityisesti tämän aloitteen kanssa rinnakkaista aloitetta uusiutuvaa energiaa koskevien hankkeiden lupamenettelyjen nopeuttamiseksi, koska tätä seikkaa pidettiin laajalti käyttöönoton nopeuttamisen suurimpana esteenä. Muut kysymykset liittyvät voimassa olevan EU:n lainsäädännön kokonaisvaltaiseen täytäntöönpanoon ja ehdotuksiin, jotka esitettiin 55-valmiuspaketissa vuonna 2021, muun muassa ehdotukseen uusiutuvan energian direktiivin tarkistamisesta.

Keskeinen lähtökohta tässä aloitteessa on se, että EU:n uusiutuvaa energiaa koskevien

tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan kaikkia käyttöönottomuotoja. Kuulemisprosessin tulokset tukevat selvästi tätä lähestymistapaa. Laajamittainen käyttöönotto on välttämätöntä, ja sen on sovittava yhteen maan muiden käyttötarkoitusten ja tiukkojen ympäristönormien kanssa. Lisäksi on edistettävä maataloutteen tai liikenneinfrastruktuuriin liittyviä innovatiivisia käyttöönottomuotoja. Kansalaisten ja yhteisöjen johtaman hajautetun käyttöönoton tukemiseksi on myös otettava käyttöön kannustimia ja poistettava tarpeettomia esteitä.

Kuulemisessa saatiin vahvistus myös sille, että sidosryhmät tukevat voimakkaasti EU:n aurinkoenergia-alan suurempaa roolia joko sen tuottamien taloudellisten hyötyjen vuoksi tai koska sen toivotaan vähentävän nykyistä tuontiriippuvuutta. On olemassa monia erilaisia välineitä, joilla EU voi edistää tätä prosessia. Lisäksi kuulemisessa ilmeni, että tiukkojen kestävyysstandardien mukaisille aurinkoenergiatuotteille on selvästi kysyntää.